

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 6864/13

לפני: כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט י' עמית

העותרים: 1. רשימת "חרדים לאלעד"
2. עו"ד ראובן יצחק

נגד

המשיבים: 1. מנהל הבחירות לעיר אלעד
2. הממונה על הבחירות - משרד הפנים
3. משרד הפנים

עתירה למתן צו על-תנאי

בשם העותרים: עו"ד ד"ר חיים משגב

פסק-דין

השופט ע' פוגלמן:

העתירה שלפנינו מכוונת לפסק דינו של בית המשפט לעניינים מינהליים מרכז-לוד (כב' השופטת ז' בוסתן) שדחה עתירה מינהלית נגד החלטת מנהל הבחירות לעיר אל עד לפסול את העותרת 1 – רשימת חרדים לאלעד (להלן: הרשימה) – מלהתמודד בבחירות לרשויות המקומיות העומדות בפתח.

הרקע להגשת העתירה

בעתירה שהגישה העותרת לבית המשפט לעניינים מינהליים נטען כי בא כוחה, העותר 2, הגיע ביום 17.9.2013 – היום האחרון להגיש רשימות מועמדים לחברות במועצה מקומית לפי סעיף 35(ח) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965

(להלן: החוק) – בשעה 20:30 להגיש את רשימת המועמדים מטעמה. בסמוך לשעה זו ועד לשעה 21:00 – שעת סיום הגשת הרשימות – נכנסו כמה נציגי רשימות למתחם אולם הישיבות כדי להגיש את רשימותיהם, והחל משעה 21:00 לא התאפשרה עוד כניסה לאולם. לפי טופס "אישור בדבר הגשת רשימת מועמדים" שצורף לעתירה, הרשימה התקבלה לרישום בשעה 21:30 בשלוש חוברות. כל "חוברת" מפרטת רשימת מועמדים וכן רשימת חתימות של תומכים באותה רשימה בהתאם לטופס 4 לפי תקנה 9 לתקנות הרשויות המקומיות (סדרי בחירות), התשכ"ה-1965 (להלן: תקנות הבחירות). לפי הנטען, בפועל הוגשו ארבע חוברות שאחת מהן נפסלה מיד מהטעם שנרשמו בה שמות של תומכים במקום שמות של מועמדים. תוך כדי הרישום ביקש בא כוח הרשימה להוסיף חוברת שנשכחה בחנייה וביקש אישור לשלוח גורם מטעמו להביאה ולהכניסה לאולם. משהובאה החוברת הנוספת, נתקלו העותרים בסירוב לקבלה בטענה שחלף הזמן להגשת הרשימות. העותרים טענו שהם בעיצומו של הליך הרישום, ושנאמר להם כי אין מקום לדאגה שכן יש מספיק תומכים, ובמידת הצורך תתקבל החוברת הנוספת עם רשימת התומכים שבה. כעבור מספר ימים נמסר לעותרים כי החוברות נבדקו ונמצא שבחוברת מס' 2 נפלה טעות ברשימת המועמדים וישנה אי-התאמה בין חוברת זו לחוברות האחרות באופן שמועמד מס' 7 בחוברות האחרות הושמט מהרשימה בחוברת מס' 2 ומועמד מס' 8 בחוברות האחרות הוא מועמד מס' 7 בחוברת 2. כלומר, בחוברת 2 הופיעו רק שבעה מועמדים לעומת שמונה בחוברות האחרות. במילים אחרות: הרשימה שהופיעה בחוברות מס' 1 ו-3 הייתה שונה מהרשימה שהופיעה בחוברת מס' 2, והתומכים שחתימותיהם צורפו לחוברות למעשה תמכו ברשימות שיש ביניהן שוני. לאחר שהתגלתה הטעות, הודיע המפקח על הבחירות למנהל הבחירות באלעד שבכוונתו לפסול את הרשימה. העותרים עתרו נגד החלטה זו לבית המשפט לעניינים מינהליים וטענו כי מדובר בליקוי הניתן לתיקון כמובנו בסעיף 40 לחוק.

המשיבים חלקו על העובדות שנטענו בעתירה. לגרסתם, הרשימה התקבלה לרישום בשעה 21:30 לצורך בדיקה ואישור, ובשעה 21:45 הגיע העותר 2 ומסר למנהל הבחירות במתחם אולם הישיבות חוברת נוספת בטענה שהיא נשכחה ברכב שבחניון. מנהל הבחירות הודיע לעותרים כי לאחר שעה 21:00 לא ניתן לקבל רשימות ולבצע תיקונים; ובנוכחות העותר 2 נערכה התייעצות עם סגנית הממונה על המחוז וזו אישרה את דברי מנהל הבחירות. נמסר לעותר 2 שימשיך להחזיק את החוברת שברשותו ואם יתברר שחסרים לרשימה תומכים, הוא יוכל להגיש את החוברת לצורך תיקון ליקויים שניתן לתקנם. לאחר בדיקה נוספת גילה מנהל הבחירות כי בחוברת מס' 2 רשומים שבעה מועמדים במקום שמונה. המשיבים טענו בבית המשפט כי אין מדובר בליקוי

הניתן לתיקון כאמור בסעיף 40 לחוק, שכן חל בנושא זה סעיף 35(ט) לחוק ששולל במפורש תיקון בנסיבות אלו.

בית המשפט לעניינים מינהליים (כב' השופטת ז' בוטמן) דחה את העתירה בקובעו כי מהאישור שניתן לעותרים על הגשת רשימת המועמדים עולה שהם ביקשו להביא את החוברת הנוספת ולהחליפה לאחר שעה 21:00, בחלוף המועד המאפשר לעשות כן. הואיל והיה שוני בין רשימות המועמדים, עסקינן בליקוי שאינו ניתן לתיקון ואין עילה להתערב בהחלטת מנהל הבחירות.

העתירה שלפנינו מכוונת לפסק דינו של בית המשפט לעניינים מינהליים. העותרים טוענים, ראשית, כי שגה בית המשפט לעניינים מינהליים כשסמך את הכרעתו על רובד עובדתי שלא הוכח, הואיל ותגובת המשיבים לעתירה המינהלית לא נתמכה בתצהיר. לטענתם, היה מקום לקבוע כי העותרים ביקשו להחליף את אחת החוברות לפני שחלף המועד לעשות כן; ושנית, שעסקינן בליקוי שניתן לתקנו לפי סעיף 40 לחוק. לשיטתם, סעיף 35(ט) לחוק קובע כי מנהל הבחירות לא יקבל רשימה אם לא עמדה בתנאים המנויים בו. אולם משהתקבלה הרשימה וניתן אישור על כך, היה מקום לנהוג בה בהתאם למתווה הקבוע בסעיף 40 לחוק ולאפשר לתקן את הטעות דנן שנפלה בתום לב.

המשיבים טוענים שדין העתירה להידחות על הסף משום שאין היא עומדת באמת-המידה להתערבות בפסק דין סופי שאין עליו ערעור; וכן שדינה להידחות לגופה מטעמיו של בית המשפט לעניינים מינהליים. לתשובת המשיבים צורף תצהיר לתמיכה בעובדות המופיעות בה. לטענתם, תצהיר זה הוכן מבעוד מועד אך מפאת לוח הזמנים הדחוק לא הוגש בסופו של דבר לבית המשפט המחוזי.

דיון והכרעה

פסק הדין של בית משפט זה בבג"ץ 6654/98 הלפרין נ' פקידת הבחירות לעיריית הרצליה, פ"ד נב(5) 348 (1998) (להלן: עניין הלפרין) – כאילו נכתב לענייננו. באותה פרשה הוכרעו שתי שאלות שעומדות גם בלב העתירה דנן: האחת, אימתי יפעיל בית משפט זה את סמכותו ויעניק סעד מן הצדק המכוון להחלטה של ערכאה שיפוטית אשר נקבע בחוק שהיא סופית? השנייה, האם משהוגשה רשימה שנפל בה ליקוי שאינו מאפשר לקבלה כאמור בסעיף 35(ט) לחוק, ניתן לתקן את הליקוי לפי סעיף 40 לחוק?

אשר לאמת המידה להתערבות בפסק דין סופי, נקבע בעניין הלפרין כי סמכות זו היא "[סמכות שהיא בעיקרה 'מפלט אחרון', ואשר תופעל במקרים חריגים שבהם שיקולים כבדי משקל מחייבים התערבות". המדובר במקרים שבהם נפל פגם מהותי היורד לשורש המעשה המינהלי כגון חריגה מסמכות, פגיעה משמעותית בכללי הצדק הטבעי או החלטה החורגת באופן קיצוני ממתחם הסבירות (ראו גם בג"ץ 6760/13 דואני נ' מנהל הבחירות (14.10.2013)). בעניין הלפרין אישר בית המשפט המחוזי את החלטת מנהלת הבחירות שלא לקבל רשימת מועמדים מאחר שנעשו בה שינויים ומחיקות. בדחותו עתירה שהופנתה נגד פסק הדין של בית המשפט המחוזי – עתירה שהוגשה לפי סעיף 42(ג) לחוק כבענייננו – הטעים בית משפט זה:

"ראשית, אין מועלית בעתירה טענה ממשית בדבר פגם חמור, היורד לשורש הדברים, בפעולת פקידת הבחירות או בפעולת בית-משפט קמא. זאת ועוד, אין מדובר בעניין בעל חשיבות חריגה, כי אם בהחלטה נקודתית המיישמת הוראות מפורשות שבדין הנוגעות לקבלתן של רשימות. לכך יש להוסיף, כי ברקע ההתדיינות, ועל כך אין חולק, מצויה התרשלות של הרשימה או של נציגיה, אשר הגישו לפקיד הבחירות, זמן קצר ביותר לפני חלוף המועד האחרון הקבוע בדין, עותק אחד של רשימה ובו מחיקות ותיקונים. זאת ועוד, כפי שעולה מפסק-דינו של בית-משפט קמא, לפגמים שנפלו ברשימה לא ניתן הסבר מניח את הדעת. גם על רקע זה אין לומר כי מדובר במקרה החריג שבו מוצדקת התערבותו של בית-המשפט הגבוה לצדק בהחלטה שיפוטית בערעור בחירות" (שס, בעמ' 361).

כבעניין הלפרין, אף בנסיבות דנן אין בפי העותרים טענה לפגם חמור היורד לשורש המעשה המינהלי. המדובר בהחלטה נקודתית המיישמת את ההלכה הפסוקה בעניין סעיפים 35(ט) ו-40 לחוק. אין חולק כי החוברות הוגשו לרישום בסמוך למועד האחרון בלא שנבדקו כהלכה קודם לכן, וזאת אף בהנחה שעסקינן בטעות בתום לב. במצב דברים זה, איני סבור כי קמה עילה להתערבות בפסק דין סופי של בית המשפט לעניינים מינהליים לפי אמת-המידה האמורה.

בגדר למעלה מן הצורך, אין לקבל את העתירה גם לגופה. סעיף 35(י) לחוק קובע כי "עם קבלת רשימת מועמדים יאשר מנהל הבחירות בכתב את הגשתה, בציון היום והשעה". תקנה 11(א) לתקנות הבחירות מגדירה את חלון הזמנים להגיש רשימות מועמדים ולפיה המועד האחרון להגשתן היה ביום 17.9.2013 בשעה 21:00. לשיטת העותרים עצמם, בקשתם להחליף את החוברת הוגשה לאחר שקיבלו אישור על הגשת

הרשימות. האישור ניתן בשעה 21:30, ומכאן שבקשתם לבצע שינוי נעשתה לאחר המועד הקבוע בתקנות להגשת רשימות. מכאן שקביעת בית המשפט המחוזי בעניין זה נכונה לגופה. כמו כן, אין לקבל את טענת העותרים שלפיה סעיף 40 מאפשר לתקן את הליקוי. סעיף 35(ט) לחוק קובע באופן מפורש כי "מנהל הבחירות לא יקבל רשימת מועמדים שנעשה בה אחד משינויים אלה: [...] שינוי סדר רישומו של מועמד ברשימה או שינוי המספר הסידורי של שם המועמד". בעניין הלפרין נקבע כי "הוראת סעיף 35(ט) היא הוראה מנדטורית, השוללת מעיקרא את יכולתו של פקיד הבחירות לקבל את הרשימה. הלכה פסוקה היא, כי במקרה כזה אין מדובר ב'ליקוי' אשר פקיד הבחירות מוסמך לתקנו בהתאם לסעיף 40 לחוק הבחירות" (שם, בעמ' 362; ראו גם בג"ץ 5769/53 חמזה נ' פקיד הבחירות בשעב, פסקה 3 (25.10.1993), שם נקבע כי "רשימה שלא היה מקום ל'קבלה' אינה ניתנת כלל לתיקון"). בענייננו אין חולק כי פקיד הבחירות קיבל שלוש חוברות שבאחת מהן הופיעו שבעה מועמדים ובשתי האחרות שמונה. ברי כי באחת הרשימות נעשה שינוי ברשימת המועמדים. במצב דברים זה לא היה מקום לקבל את הרשימה מלכתחילה ולכן אין יסוד להתערב בהחלטת מנהל הבחירות לפסול אותה בדיעבד.

אשר על כן, העתירה נדחית בהיעדר עילה להתערבות. בנסיבות העניין אין אנו עושים צו להוצאות.

ניתן היום, י"א בחשון התשע"ג (15.10.2013).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט